

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨРИЙН ОРДНЫ МЭДЭЭЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЦОГЦОЛБОРЫН 2021
ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу.

Аудитын хоёрдугаар газрын захирал, тэргүүлэх аудитор
Ц.Наранчимэг
Утас: 261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Г.Гүнжидмаа
Утас: 261628 Цахим хаяг: gunjidmaag@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: С.Алтанхуяг
Утас: 261740 Цахим хаяг: altankhuyags@audit.gov.mn
Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: Ашид баланс аудит ХХК
Захирал: Л.Майцэцэг
Утас: 99081568 Цахим хаяг: ashidbalance@gmail.com

Улаанбаатар хот
2022 он

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт.....	2
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	4
2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан.....	5
2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.5 Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл.....	8
3. Аудитын тайлан.....	9
3.1 Ерөнхий зүйл.....	9
3.2 Дотоод хяналт.....	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	10
3.4 Материаллаг байдал.....	10
4. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	10
4.1 Байгууллагын үйл ажилагаа.....	10
4.2 Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй эрх зүйн орчин.....	10
4.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого.....	11
4.4. Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл.....	12
5. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	12
5.1 Шилэн дансны мэдээлэл.....	12
5.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд.....	13
6. Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	13
7. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	13
8. Аудитын илрүүлэлт.....	14
8.1 Залруулсан алдаа.....	14
8.2 Төлбөрийн акт.....	14
8.3 Албан шаардлага.....	14
8.4 Зөвлөмж.....	15
9. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл.....	17

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2022.03.15 № 07/593
танай _____-ны № _____-т

ТӨРИЙН ОРДНЫ МЭДЭЭЛЭЛ,
ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЦОГЦОЛБОРЫН
ДАРГА Б.ТУУЛ ТАНАА

Хараат бус аудиторын тайлан

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт болон Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар залруулагдаагүй 301.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрч тогтоосон ерөнхий материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь дангаараа эсвэл нийтээрээ материаллаг боловч өргөн тархаагүй, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.5, 13.7, 17 дугаар зүйлийн 17.1.11, 18 дугаар зүйлийн 18.2, 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.2, Татварын ерөнхий хуулийн 29 дугаар зүйлийн 29.1 дэх заалтууд, оршин байх, иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх, тохиолдсон байх, эрх ба үүрэг гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон зүйл

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор ТӨААТҮГ нь Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын харьяа Төр засгийн үйлчилгээг эрхлэх газрын харьяа төрийн гурван өндөрлөг, гаднын зочин төлөөлөгчид мэргэшсэн үйлчилгээг үзүүлдэг хоол үйлчилгээний байгууллага юм. Харьяалах дээд шатны байгууллагаас тухайн байгууллагын чиг үүрэгт үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг анхаарч үзэх шаардлагатай байна.

Аудитын гол асуудлууд

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудалд тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй зүйлсийг тодруулах ба тэдгээрийг аудитын хүрээнд нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн болно.

Бусад асуудал

Тус цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар болон жилийн эцсийн аудитаар шаардлагатай санхүүгийн баримт материалыг бүрэн гаргаж өгөөгүй, өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн бараа материалын дансанд бүртгэлтэй үндсэн хөрөнгийг ангиллын дагуу бүртгэх залруулгыг хийгээгүй, бараа материалын үлдэгдлийн нийт дүнг хасах утгаар илэрхийлж тайлагнасан, биет горим хэрэгжүүлэх нөхцөлийг хангаагүй болно.

Бусад мэдээлэл

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.3 “үйлдвэрийн газрын үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулан биелэлтийг хангах” гэж заасны дагуу цогцолборын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг дээд шатны байгууллагаар батлуулаагүй байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

 Ц.НАРАНЧИМЭГ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		2020 оны 12-р сарын 31	2021 оны 12-р сарын 31
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө		
1.1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	4,365,205.77	14,027,884.95
1.1.2	Дансны авлага	10,400,000.00	400,000.00
1.1.6	Бараа материал	399,331,221.10	363,117,724.45
1.1.11	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	414,096,426.87	377,545,609.40
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	555,663,852.48	542,222,414.88
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	793,640,522.69	793,463,906.69
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1,349,304,375.17	1,335,686,321.57
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,763,400,802.04	1,713,231,930.97
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.1	Өр төлбөр		
2.1.1.1	Дансны өглөг	36,603,390.00	-
2.1.1.3	Татварын өр	24,244,454.16	41,446,094.16
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	91,428,050.73	173,747,553.20
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	152,275,894.89	215,193,647.36
2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	152,275,894.89	215,193,647.36
2.3	Эздийн өмч		
2.3.1	Өмч: -төрийн	180,229,662.66	180,229,662.66
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	219,348,820.17	219,348,820.17
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	1,009,516,334.58	1,009,516,334.58
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	202,030,089.74	88,943,466.20
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	1,611,124,907.15	1,498,038,283.61
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	1,763,400,802.04	1,713,231,930.97

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2020 оны 12-р сарын 31	2021 оны 12-р сарын 31
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	778,163,450.65	1,096,799,870.71
2	Борлуулалтын өртөг	373,717,010.06	597,676,207.15
3	Нийт ашиг (алдагдал)	404,446,440.59	499,123,663.56
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	464,734,673.05	495,793,041.50
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	132,988,994.44	116,417,241.06
13	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз (гарз)	742.33	(4.54)
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	(193,276,484.57)	(113,086,623.54)
19	Орлогын татварын зардал	-	-
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(193,276,484.57)	(113,086,623.54)
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(193,276,484.57)	(113,086,623.54)
25	Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг (алдагдал)	(193,276,484.57)	(113,086,623.54)

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	180,229,662.66	219,348,820.17	1,009,516,334.58	395,306,574.31	1,804,401,391.72
3	Залруулсан үлдэгдэл	180,229,662.66	219,348,820.17	1,009,516,334.58	395,306,574.31	1,804,401,391.72
4	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	-	-	(193,276,484.57)	(193,276,484.57)
9	2020 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	180,229,662.66	219,348,820.17	1,009,516,334.58	202,030,089.74	1,611,124,907.15
11	Залруулсан үлдэгдэл	180,229,662.66	219,348,820.17	1,009,516,334.58	202,030,089.74	1,611,124,907.15
12	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	-	-	(113,086,623.54)	(113,086,623.54)
17	2021 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	180,229,662.66	219,348,820.17	1,009,516,334.58	88,943,466.20	1,498,038,283.61

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	ҮЗҮҮЛЭЛТ	2020 оны 12-р сарын 31	2021 оны 12-р сарын 31
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	798,540,966.65	1,103,296,864.71
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	789,668,366.65	1,097,472,670.71
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	8,872,600.00	5,824,194.00
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	(811,922,790.71)	(1,093,634,180.99)
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	(360,822,066.00)	(339,812,089.00)
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн		(13,863,927.00)
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	(365,560,028.00)	(599,264,144.00)
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн	(45,510,982.00)	(47,561,955.00)
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	(17,087,560.00)	(40,518,573.00)
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	-	(7,507,448.00)
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн	(262,888.00)	(160,740.00)
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	(22,679,266.71)	(44,945,304.99)
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(13,381,824.06)	9,662,683.72
4	Валютын ханшийн зөрүү	742.33	(4.54)
5	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(13,381,081.73)	9,662,679.18
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	17,746,287.50	4,365,205.77
7	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	4,365,205.77	14,027,884.95

2.5 Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

/төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	2020 оны гүйцэтгэл	2021 он		Төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийн зөрүү	Хувь
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	778,163,450.65	1,089,000,000.00	1,096,799,870.71	7,799,870.71	100.7
2	Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг	373,717,010.06	370,000,000.00	597,676,207.15	227,676,207.15	161.5
3	Нийт ашиг, алдагдал	404,446,440.59	719,000,000.00	499,123,663.56	(219,876,336.44)	69.4
4	Үйл ажиллагааны зардал	597,722,925.16	716,500,000.00	612,210,282.56	(104,289,717.44)	85.4
4.1	Цалингийн зардал	375,584,900.00	400,000,000.00	394,639,755.62	(5,360,244.38)	98.7
4.2	НДШ-ийн зардал	49,180,100.00	48,000,000.00	49,336,282.47	1,336,282.47	102.8
4.3	Ашиглалтын зардал	60,934,200.00	50,000,000.00	31,467,383.00	(18,532,617.00)	62.9
4.4	Тээврийн зардал	12,836,200.00	18,000,000.00	15,472,876.00	(2,527,124.00)	86.0
4.5	Хангамжийн материал	23,848,100.00	40,000,000.00	36,351,304.60	(3,648,695.40)	90.9
4.6	Элэгдлийн зардал	29,994,800.00	50,000,000.00	13,618,053.60	(36,381,946.40)	27.2
4.7	Даатгалын зардал	262,800.00	15,000,000.00	160,740.00	(14,839,260.00)	1.1
4.8	Бичиг хэргийн зардал	9,463,200.00	9,500,000.00	21,669,586.36	12,169,586.36	228.1
4.9	Шатахууны зардал	8,150,000.00	12,500,000.00	7,780,000.00	(4,720,000.00)	62.2
4.10	Засварын зардал	3,813,100.00	15,000,000.00	14,504,026.92	(495,973.08)	96.7
4.11	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардал	5,026,200.00	3,000,000.00	3,500,000.00	500,000.00	116.7
4.12	Бусад зардал	3,883,425.16	10,000,000.00	11,860,059.99	1,860,059.99	118.6
4.13	Тэтгэмж шагнал	14,745,900.00	40,000,000.00	10,594,419.00	(29,405,581.00)	26.5
4.14	Татварын зардал	-	5,500,000.00	1,255,799.54	(4,244,200.46)	22.8
5	Үндсэн үйл ажиллагааны ашиг	(193,276,484.57)	2,500,000.00	(113,086,619.00)	(115,586,619.00)	-
6	Орлогын татвар	-	250,000.00	-	(250,000.00)	-
7	Цэвэр ашиг	(193,276,484.57)	2,250,000.00	(113,086,619.00)	(115,336,619.00)	-

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланд аудит хийж аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд байгууллагын дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал, аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч байгууллагад санхүүгийн программын хөгжүүлэлтийг тухай бүр хийлгэж, хэрэглээг сайжруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт хоол үйлдвэрлэлийн өртөг тооцоолол, нэгж бүтээгдэхүүний орцын нормыг батлах, бүртгэх, хүлээн зөвшөөрч тайлагнах талаар нэмэлт оруулах, бэлэн мөнгөний ажиллагааны журмыг мөрдөж ажиллах, анхан шатны баримт бүрдүүлэлтийг сайжруулах, татварын багц хуулийн хэрэгжүүлэх зэрэг зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг 2022 оны 02 дугаар сарын 15-аас 2022 оны 03 дугаар сарын 15-ны хооронд Ашид баланс аудит ХХК-ийн захирал Л.Майцэцэг, ахлах аудитор Д.Гандолгор, аудитор Д.Алтанцэцэг, аудиторын туслах Д.Сэрчинмаа нар гүйцэтгэж, хяналтыг чанарын хяналтын менежер Л.Оюунчимэг хэрэгжүүлсэн.

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2022 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдрийн 12 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Дотоод хяналт

Компанийн удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

Тус цогцолборын тооцооны нягтлан бодогч хүний нөөцийн ажлыг хавсран гүйцэтгэж ажилчдын ажлын цагийн бүртгэлийг гаргаж цалин хөлс бодох, дарга, ерөнхий нягтлан бодогч нь бэлэн мөнгөний гүйлгээнд хяналт тавих чиг үүргээ зөрчиж байгууллагын харилцах данснаас чекээр бэлэн мөнгө авч байгаа нь “Касс дахь бэлэн мөнгөний ажиллагааны журам”-ыг мөрдөж ажиллахгүй, байгууллагын дотоод хяналт, санхүүгийн сахилга хариуцлага хангалтгүй ажиллаж байна.

Тус компанийн мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцүүлэн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон өөрчлөлтүүдийг тухай бүр тусгаж оруулаагүй байна.

Тайлант онд тус байгууллагын 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар болон харьяалах дээд шатны байгууллагаас хяналт шалгалт хийгээгүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн аудитын зорилго оршино.

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр орлогын дэлгэрэнгүй тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны жилийн эцсийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлангийн нийт зардлын 971.4 сая төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 9.7 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

4.1 Байгууллагын үйл ажиллагаа

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын зорилго нь Төр засгийн удирдах дээд болон төв байгууллагаас зохион байгуулах ёслол, хүндэтгэлийн арга хэмжээ, зоог, хүлээн авалтын үйлчилгээг зохих журмын дагуу зохион байгуулж, чанарын өндөр түвшинд хүргэхэд оршино. Компанийн дүрэмд тус байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ.

- Төрийн ордны зоогийн газрын үйл ажиллагаа
- Төрийн ордны зоогийн газрын буфет, кофе шопын үйл ажиллагаа
- Элит төвийн үйл ажиллагаа
- Горхи амралтын газрын үйл ажиллагааг хариуцан хэрэгжүүлэх

Байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрын статустай байна. Өмчийн 100 хувийг төр эзэмшиж байна.

4.2 Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй эрх зүйн орчин

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор нь Засгийн газрын 2021 оны 11 дүгээр тогтоолыг үндэслэн Төр, засгийн үйлчилгээг эрхлэх газрын харьяанд шилжүүлсэн байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд “Засгийн газар нь төрийн өмчийн бүрэн бүтэн байдлыг Улсын Их Хурлын өмнө хариуцах бөгөөд энэ талаар дараах бүрэн эрхтэй: ... 5/ хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн өмчит хуулийн этгээдийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах тухай шийдвэр гаргах, түүний дүрмийг батлах;...” гэсэн заалттай нийцэж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- Хөдөлмөрийн тухай хууль
- Нийгмийн даатгалын тухай хууль

- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Коронавируст халдвар /ковид-19/-ын цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах тухай хууль
- Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”

4.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын тайлангууд нь Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын зөвлөлөөс баталсан Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу бэлтгэгдсэн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/мянган төгрөг/ Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	4,365.2	14,027.9	9,662.7
Авлага	10,400.0	400.0	(10,000.0)
Бараа материал	399,331.2	363,117.7	(36,213.5)
Үндсэн хөрөнгө	555,663.9	542,222.4	(13,441.5)
Биет бус хөрөнгө	793,640.5	793,463.9	(176.6)
Нийт хөрөнгийн дүн	1,763,400.8	1,713,231.9	(50,168.9)
Богино хугацаат өглөг	152,275.9	215,193.6	62,917.7
Эздийн өмч	1,611,124.9	1,498,038.3	(113,086.6)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,763,400.8	1,713,231.9	(50,168.9)

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэлд касс дахь бэлэн мөнгө 2.6 сая, харилцах дансанд байгаа 11.4 сая төгрөг байна.

Авлагын дансны үлдэгдэлд хоёроос дээш жил болсон ажилтнаас авах 0.4 сая төгрөгийн авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 363.1 сая төгрөг болж, 36.2 сая төгрөгөөр буурсан нь Ковид-19 цар тахлын улмаас нийтийн хоолны үйлчилгээ, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа тогтмол бус зогсонги байдлаас шалтгаалан түүхий эд материал, хангамж, ариун цэврийн материалын зарцуулалтаас шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө дансны үлдэгдэл 13.4 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант хугацаанд байгуулсан элэгдлийн зардлын дүнгээс шалтгаалжээ.

Богино хугацаат өр төлбөр дансны үлдэгдэлд хувь хүний орлогын албан татварын 40.8 сая, аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын 0.6 сая, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өр төлбөр 173.7 сая төгрөг байна.

Шалгагдагч байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт үйл ажиллагааны зардалд ерөнхий удирдлага, борлуулалт, авлага цуглуулах зардлын хүлээн зөвшөөрөлт ба үнэлгээг зардлын зүйлээр хүлээн зөвшөөрч тусгахаар заасан байна.

Санхүүгийн тайланд зардал өртгийн талаарх мэдээллийг бэлтгэх зорилгын дагуу үйлдвэрлэсэн болон борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг, үйл ажиллагааны зардал, борлуулалт маркетингийн зардал, үйл ажиллагааны бус зардал, онцгой шинжтэй зардал гэж ангилсан байна.

Зардал өмнөх онтой харьцуулахад ерөнхий ба удирдлагын зардал 16.6 сая төгрөгөөр буурсан нь ковид-19 цар тахлын нөлөөллөөс үйл ажиллагаа тогтмол бус байдлаас шалтгаалжээ.

Үйлдвэрлэсэн болон борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг, бараа материалын үлдэгдэл бодитой, үнэн зөв оршин байх батламж мэдэгдлийг хангаж байгаа эсэхийг тодорхойлох нөхцөл боломж хязгаарлагдмал, НБББББ-т хоол үйлдвэрлэлийн өртөг тооцоолол, нэгж бүтээгдэхүүний орцын нормыг хэрхэн бүртгэж тайлагнах талаар нарийвчилж тусгаагүй, “Касс дахь бэлэн мөнгөний ажиллагааны журам”-г мөрдөж ажиллаагүй байна.

4.4. Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 3, 20 дугаар зүйлийн 20.1.3-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулж, биелэлтийг хангах үүрэгтэй.

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын даргын 2021 оны А/01 дүгээр тушаалаар 2021 оны эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшин, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөг баталсан байна. Тайлант оны нийт орлогыг 1,089.0 сая төгрөгөөр, нийт зардлыг 1,086.5 сая төгрөгөөр, 2.5 сая төгрөгийн ашигтай байхаар тогтоосон байна.

Гүйцэтгэлээр 1,096.8 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 1,209.9 сая төгрөгийн зардал гарган, 113.1 сая төгрөгийн алдагдалтай ажилласан байна.

Нийт орлогын гүйцэтгэл 1,096.8 сая төгрөг болж төлөвлөснөөс 7.8 сая төгрөг буюу 0.7 хувиар давсан байна.

Нийт зардлын гүйцэтгэл 1,209.9 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 123.4 сая төгрөг буюу 11.1 хувиар илүү гүйцэтгэлтэй байна. Нийт зардлын 49.4 хувь буюу 597.7 сая төгрөг нь борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг, төсөвлөснөөс 227.7 сая төгрөг буюу 61.5 хувиар өссөн байна. Энэ нь тээврийн зардал, бараа материалын хомсдол, зах зээлийн үнийн өсөлт гол нөлөө үзүүлсэн байна.

Тайлант онд цэвэр алдагдал 113.1 сая төгрөг болж 110.6 сая төгрөгөөр илүү байгаа нь ковид-19 цар тахал, бараа материалын хомсдол, үнийн өсөлт нөлөөлж байна.

5. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

5.1 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар нь 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тус тус тусгасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаcт ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор нь тайлант онд нийт 604.1 сая төгрөгийн 72 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулахаас 335.7 сая төгрөгийн 29 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 12 мэдээллийг байршуулаагүй байна.

Мөн 17 байгууллага, 43 хувь хүнээс худалдан авсан 360.8 сая төгрөгийн бараа ажил үйлчилгээ нь цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажаагүй, анхан шатны баримтын иж бүрдэл хангалтгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, өмнөх онд өгсөн албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй, зөрчлийг давтан гаргасан тул хариуцлага тооцох албан шаардлага хүргүүлэх.

5.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Татварын Ерөнхий хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1 “Татварын тайлан үйлдэх, тушаах”, 29.1.1 “татвар төлөгчийн үүрэг”, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.1, 7.1.6, 7.1.7, Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 7, 8, 13, 14, 16 дугаар зүйл, Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх заалтуудын дагуу татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хуулийн хугацаанд тайлагнах, төлөх үүргээ биелүүлж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж, хуульд заасан хугацаанд татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайлангуудаа үнэн зөв тайлагнаж ажиллах талаар зөвлөмж өгөх.

6. Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Завсрын аудитаар илэрсэн 321.9 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил арилаагүй тул жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитын илрүүлэлтэд тусгасан.

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 10.2 сая төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүлж, татварын багц хуулиудыг хэрэгжүүлж ажиллах 2 зөвлөмж өгснөөс албан шаардлага 96.1 хувь, зөвлөмж 50 хувийн биелэлттэй байна.

Хүснэгт 3. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмж, акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Төлбөрийн акт	-	-	-	-	-	-	-
Албан шаардлага	2	10,200.0	2	9,800.0	1	400.0	96.1
Зөвлөмж	2	-	2	-	-	-	50.0
Нийт дүн	4	10,200.0	4	9,800.0	1	400.0	73.1

Өмнөх аудитын зөвлөмжөөр шилэн дансанд оруулбал зохих 119 мэдээллээс 62 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, бизнес эрхлэгч иргэдээс бараа, материал худалдан авахдаа төлбөрийн и баримт шаардаж аваагүй, нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тайланд хууль зүйн үндэслэлгүйгээр зарим борлуулалтын орлогод татвар ногдуулахгүй чөлөөлөлтөөр тайлагнасан, татварын хуримтлагдсан өртэй гарсан зэрэг зөрчлийн хэрэгжилт хангалтгүй, зөрчил давтагдаж байна.

7. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Санхүүгийн программын хөгжүүлэлтийг хийлгэх, бэлэн бүтээгдэхүүн, хангамжийн материалын өртгийн хасах утгаар илэрхийлсэн 294.3 сая төгрөгийн бүртгэлийг программд бараа материалын нэр төрөл, тоо ширхэг, нэгжийн өртөг, дундаж өртөг бодолт, данс хооронд шилжүүлэх хөдөлгөөнийг бодитой оршин байх батламж мэдэгдлийн хүрээнд бүртгэж тайлагнасан эсэхийг нягтлан шалгах нь зүйтэй гэж үзлээ.

8. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 328.8 сая төгрөгийн 8 алдаа зөрчил илэрснээс, 27.6 сая төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 0.9 сая төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 300.3 сая төгрөгийн 3 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 3 зөрчилд 3 зөвлөмж өгсөн.

Залруулагдаагүй алдаа, зөрчлийн дүн 301.2 сая төгрөг нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшин 9.7 сая төгрөгөөс хэтэрсэн тул “Хязгаарлалттай дүгнэлт” өглөө.

8.1 Залруулсан алдаа

Санхүүгийн байдлын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлангийн хуримтлагдсан ашгийг 27.6 сая төгрөгөөр дутуу илэрхийлснийг залрууллаа.

8.2 Төлбөрийн акт

Цогцолборын харилцах данснаас бэлнээр гарсан 0.5 сая төгрөгийг кассын орлогод аваагүй, дараа тооцоогоор үүссэн 0.4 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй, нийт 0.9 сая төгрөгийн зөрчил нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 “нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчим”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах”, Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журмын 3 дугаар зүйлийн 3.7 “Мөнгөн кассын няравт дараах ажиллагааг хориглоно”, 3.7.3 “Мөнгөн кассын тооцооны ажилтай шууд холбогдол бүхий ерөнхий болон тооцооны нягтлан бодогч зэрэг хүмүүсийг мөнгөн кассын няравын ажлыг давхар гүйцэтгүүлэх”, 3.7.5 “Кассын бэлэн мөнгийг зориулалтын бус үйл ажиллагаанд зарцуулах”, 3.9 “Мөнгөн кассаар дамжуулан хийгдэх гүйлгээ бүрт орлого, зарлагын баримтыг бичиж байна ...” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

8.3 Албан шаардлага

1. Хангамжийн материалын үлдэгдлийг хасах 294.6 сая төгрөгөөр илэрхийлсэн, биет тооллого хийх боломжоор хангаагүй зэрэг нь бараа материалын үлдэгдлийг бодитой оршин байгааг нотлох хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо олж авах, өртгийг үнэн зөв тооцож байгаа эсэхийг үнэлэх боломжгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 “нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчим”, 18 дугаар зүйлийн 18.1 “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах”, 20.2.6 “эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах”, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйл “мэдээлэл авах эрх 15.1.1, 15.1.3, 15.4, 16 дугаар зүйл “шалгагдагч этгээд болон аудитад хамрагдагчийн үүрэг” гэж заасантай нийцэхгүй, “оршин байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэх

2. Нэр бүхий гэрээт ажилтан болон дадлагын оюутнуудад бэлнээр олгосон ажлын хөлснөөс 1.9 сая төгрөгийн хувь хүний орлогын албан татвар, ажилчдад бэлнээр олгосон үр дүнгийн урамшуулал, шагналт цалингаас 4.2 төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэл, хувь хүний орлогын албан татвар, нийт 6.1 төгрөгийн татвар, шимтгэл суутган тооцож тайлагнаагүй байна.

Энэ нь Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.7 “Суутган төлөгч нь татварын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн төрлийн татвар төлөх үүрэг бүхий этгээдээс албан татварыг ногдуулан суутгана”, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.3 “суутгасан татварыг хуульд заасан

хугацаанд харьяа татварын албанд үнэн зөв тайлагнах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2 “аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих, мэргэжлийн үйлчилгээний зөвлөгөө туслалцаа авах”, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.1 “энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасан орлогын дүнд энэ хуулийн 21.1-д заасан хувиар албан татвар ногдуулж, холбогдох төсөвт шилжүүлэх” Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 “хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэх

3. Байгууллагын харилцах данснаас санхүү, бүртгэлтэй холбогдол бүхий албан тушаалтан бэлэн мөнгө авах, мөн удирдлагын шийдвэр, анхан шатны баримтын иж бүрдлийг хангах нотлох баримтгүйгээр кассаас бэлэн мөнгөний зарлага гаргах зөрчил нийтлэг гарч байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 “нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчим”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах”, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.3 “үйлдвэрийн үйл ажиллагааны үр дүнд олсон ашгаас эрх бүхий байгууллагаас баталсан нормативт хэмжээгээр өөртөө үлдээж захиран зарцуулах”, Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журмын 3 дугаар зүйлийн 3.7 “Мөнгөн кассын няравт дараах ажиллагааг хориглоно”, 3.7.3 “Мөнгөн кассын тооцооны ажилтай шууд холбогдол бүхий ерөнхий болон тооцооны нягтлан бодогч зэрэг хүмүүсийг мөнгөн кассын няравын ажлыг давхар гүйцэтгүүлэх”, 3.7.5 “Кассын бэлэн мөнгийг зориулалтын бус үйл ажиллагаанд зарцуулах”, 3.9 “Мөнгөн кассаар дамжуулан хийгдэх гүйлгээ бүрт орлого, зарлагын баримтыг бичиж байна ...” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэх

8.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой асуудал

1.1 Илрүүлэлт:

Зоогийн газрын болон кофе шопын бэлэн мөнгөний орлогыг бүртгэж байгаа кассын орлогын ордер нэгдсэн дугаарлалтгүй байгаа нь бэлэн мөнгө дутагдах, шамшигдах эрсдэлийг үүсгэж байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Касс дахь бэлэн мөнгөний ажиллагааны журмыг мөрдөж ажиллах, бэлэн мөнгөний хяналт тавих үйл ажиллагааг байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохируулж нарийвчлан оруулж өгөх.

1.2 Илрүүлэлт:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт хоол үйлдвэрлэлийн өртөг тооцоолол, нэгж бүтээгдэхүүний орцын нормыг хэрхэн бүртгэж тайлагнах талаар нарийн тусгаж өгөөгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт хоол үйлдвэрлэлийн өртөг, зардлыг үйл ажиллагаа явуулж байгаа нэгж тус бүрээр зардлыг хуримтлуулан бүртгэж, хуваарилах, нэгж бүтээгдэхүүний орцын норм, бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, дундаж өртгийг тооцооллыг нарийвчлан оруулж нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа тогтмол хэрэгжүүлж ажиллах.

1.3 Илрүүлэлт:

Санхүүгийн программын шинэчлэлт, хөгжүүлэлтийг тухай бүр хийлгэдэггүйгээс программаас гарах мэдээлэл нь тодорхой бус хэрэглэгч шууд мэдээллийг ашиглахад хүндрэлтэй байна. Тухайлбал ерөнхий журналын гүйлгээг эксэл рүү хөрвүүлэхэд харилцагчийн нэрээр гарахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Программаас боловсруулан гаргаж байгаа санхүүгийн мэдээлэл нь ойлгомжтой, ашиглахад хялбар, харилцагчийн мэдээлэл, гүйлгээний утга тодорхой байх талаар хөгжүүлэлтийг хийлгэх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

9. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөг/

д/д	Байгууллагын нэр	Аудитын код	Алдаа зөрчлийн утга	Тогтоосон акт, албан шаардлага өгсөн зөвлөмжийн утга	Нийт алдаа, зөрчлийн дүн		Үүнээс									
							Залруулга		Акт		Албан шаардлага		Хариуцлага тооцох		Зөвлөмж	
					Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн асуудлаар																
1	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангийн хуримтлагдсан үр дүнгийн эхний үлдэгдлийг 27.625.7 мянган төгрөгөөр дутуу илэрхийлсэн.	Холбогдох хууль тогтоомж, стандартын дагуу санхүүгийн тайланг үнэн зөв бэлтгэх	1	27,625.7	1	27,625.7	-	-	-	-	-	-	-	
2	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Байгууллагын харилцах данснаас нэр бүхий ажилтан 500,0 мянган төгрөгийг бэлнээр авч касст орлогдоогүй, дараа тооцоогоор үүссэн 400,0 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй байна.	Холбогдох хууль, тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж ажиллах	1	900.0	-	-	1	900.0	-	-	-	-	-	
3	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Бараа материалын үлдэгдэл бодитой оршин байгаа эсэхийг нотлох хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо олж авах, өртөг үнэн зөв эсэхийг нягтлан шалгах, биет горим хэрэгжүүлэх хязгаарлагдмал байдал үүссэн байна.	Бараа материалын үлдэгдлийг бодитой илэрхийлж, хангамжийн материалын өртгийн хасах утгаар илэрхийлсэн 294,261.5 мянган төгрөг, бүртгэлийг програмд бараа материалын нэр төрөл, тоо ширхэг, нэгжийн өртөг, дундаж өртөг бодолт, данс хооронд шилжүүлэх	1	294,261.5	-	-	-	-	1	294,261.5	-	-	-	
4	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Нэр бүхий гэрээт ажилчид болон дадлагын оюутнуудад бэлнээр олгосон ажлын хөлсөд 1,861.6 мянган, ажилчдад олгосон үр дүнгийн урамшуулал, шагналт цалинд 4,191.6 мянган нийт 6,053.2 мянган	Холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу татвар, шимтгэлийг суутгаж, төсөвт шилжүүлж тайлагнах	1	6,053.2	-	-	-	-	1	6,053.2	-	-	-	

			төгрөгийн хувь хүний орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийг ногдуулж тайлагнаагүй байна.															
5	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Байгууллагын харилцах данснаас санхүү, бүртгэлтэй холбогдол бүхий албан тушаалтан бэлэн мөнгө авах, мөн удирдлагын шийдвэр, анхан шатны баримтын иж бүрдлийг хангах нотлох баримтгүйгээр кассаас бэлэн мөнгөний зарлага гаргах зөрчил нийтлэг гарч байна.	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын журмыг мөрдөж ажиллах	1	-	-	--	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
6	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Өдөр тутмын зоогийн газрын болон кофе шопын бэлэн мөнгөний орлогыг бүртгэж байгаа кассын орлогын ордер нэгдсэн дугаарлалтгүй байгаа нь бэлэн мөнгө дутагдах, шамшигдах эрсдэлийг үүсгэж байна.	Касс дахь бэлэн мөнгөний ажиллагааны журмыг мөрдөж ажиллах, бэлэн мөнгөний хяналт тавих үйл ажиллагааг байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохируулж нарийвчлан оруулж өгөх	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
7	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт хоол үйлдвэрлэлийн өртөг тооцоолол, нэгж бүтээгдэхүүний орцын нормыг хэрхэн бүртгэж тайлагнах талаар нарийн тусгаж өгөөгүй байна.	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт бүтээгдэхүүний өртөг тооцох аргыг нарийвчлан оруулж, үйл ажиллагаандаа тогтмол хэрэгжүүлж ажиллах	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
8	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Санхүүгийн программын шинэчлэлт, хөгжүүлэлтийг тухай бүр хийлгэдэггүйгээс программаас гарах мэдээлэл нь тодорхой бус хэрэглэгч шууд мэдээллийг ашиглахад хүндрэлтэй байна. Тухайлбал ерөнхий журналын гүйлгээг эксэл рүү хөрвүүлэхэд харилцагчийн нэрээр гарахгүй байна.	Программаас боловсруулан гаргаж байгаа санхүүгийн мэдээлэл нь ойлгомжтой, ашиглахад хялбар, энгийн байдлаар бэлтгэн гаргах, харилцагчийн мэдээлэл, гүйлгээний утга тодорхой байх талаар хөгжүүлэлтийг хийлгэх	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-

ДҮН				8	328,840.4	1	27,625.7	1	900.0	3	300,314.7	-	-	3	-	
Санхүүгийн тайлангийн асуудлаар шалгасан нийцлийн асуудал																
9	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Тайлант онд нийт 604.1 сая төгрөгийн 72 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 12 мэдээллийг байршуулаагүй, 335.7 сая төгрөгийн 29 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн, мөн нэр бүхий 17 байгууллага, 43 хувь хүнээс худалдан авсан нийт 360.7 сая төгрөгийн бараа, үйлчилгээ нь төлбөрийн и баримтаар баталгаажуулаагүй, анхан шатны баримтын иж бүрдэл хангалтгүй, өмнөх аудитаар өгсөн албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй, зөрчлийг давтан гаргасан байна	Шилэн дансны тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
10	Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолбор	АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА	Тайлант оны ААНОАТ-ын тайлан гаргаагүй, ХХОАТ-ын тайлан буруу тайлагнасан, НӨАТ-ын тайлан нь санхүүгийн тайлантай уялдаагүй байна. Өмнөх оны аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллагаагүй, зөрчлийг давтан гаргасан байна.	Татварын багц хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
ДҮН				2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
НИЙТ ДҮН				10	328,840.4	1	27,625.7	1	900.0	3	300,314.7	1	-	4	-	

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2022 оны 03 дугаар сарын 15

№ 96/А0150054

Улаанбаатар хот

АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Байгууллагын харилцах данснаас бэлнээр гарсан 500,000.00 төгрөгийг кассын орлогод аваагүй, дараа тооцоогоор үүссэн 400,000.00 төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 "нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчим", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах", Сангийн сайдын 2012 оны 276 дугаар тушаалаар баталсан Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журмын 3 дугаар зүйлийн 3.7 "Мөнгөн кассын няравт дараахь ажиллагааг хориглоно", 3.7.3 "Мөнгөн кассын тооцооны ажилтай шууд холбогдол бүхий ерөнхий болон тооцооны нягтлан бодогч зэрэг хүмүүсийг мөнгөн кассын няравын ажлыг давхар гүйцэтгүүлэх", 3.7.5 "Кассын бэлэн мөнгийг зориулалтын бус үйл ажиллагаанд зарцуулах", 3.9 "Мөнгөн кассаар дамжуулан хийгдэх гүйлгээ бүрт орлого, зарлагын баримтыг бичиж байна ..." гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 "Шалгаагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3-т заасныг үндэслэн **ТОГТООХ НЬ:**

1. Кассын орлогод аваагүй, нийт 900,000.00 /есөн зуун мянга/ төгрөгийг буруутай албан тушаалтнаар нөхөн төлүүлж, Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан банкна дахь Аудитын шалгалтын орлогын 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх;
2. Актын биелэлтийг 2022 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын дарга Б.Туул, ерөнхий нягтлан бодогч Б.Батжаргал нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
АШИД БАЛАНС АУДИТЫН ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

(Handwritten signatures)

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Г.ГҮНЖИДМАА
Д.ГАНДОЛГОР

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр, Утас 51-264 230

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 03 дугаар сарын 15 № 446/АД/50054
АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА

Улаанбаатар хот

Сахилгын шийтгэл ногдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангуулахаар өгсөн албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй, тайлант онд шилэн дансны цахим хуудсанд 29 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 12 мэдээллийг байршуулаагүй, 17 байгууллага, 43 хувь хүнээс худалдан авсан 360,759,397.00 төгрөгийн бараа, ажил, үйлчилгээ нь цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажаагүй, анхан шатны баримтын иж бүрдэл хангалтгүй зөрчлийг давтан гаргасан байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.3 "тогтоосон хугацаанд тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.4.5 "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.5 "... Цахим хэлбэрээр бүрдүүлсэн анхан шатны баримт нь цахим гарын үсгээр баталгаажсан байна", 13.6 "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7 "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 "хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх" гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.3 "Энэ хуулийн 42.1, 42.2-т заасан үндэслэл бүрдсэн тохиолдолд төрийн аудитын байгууллага тухайн албан хаагчид холбогдох сахилгын шийтгэл ногдуулах талаар эрх бүхий албан тушаалтанд албан шаардлага өгөх ба эрх бүхий албан тушаалтан ямар шийдвэр гаргасан талаараа албан шаардлагад заасан хугацаанд төрийн аудитын байгууллагад хариу мэдэгдэнэ", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.2-т заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шилэн дансны тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллагаагүй Ерөнхий нягтлан бодогч Б.Батжаргалд хуульд заасны дагуу сахилгын шийтгэл ногдуулж, биелэлтийг 2022 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын дарга Б.Туулд даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
АШИД БАЛАНС АУДИТЫН ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Г.ГҮНЖИДМАА
Д.ГАНДОЛГОР

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-264230

\\10.10.20\Bichig_Khereg\Alban_Shaardlaga\2022\0315_Auditin_2_Gazar-110.Docx

0010801208

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 03 дугаар сарын 15

№ 447/20150054

Улаанбаатар хот

АХГ-2022/30/НА-СТА 79А

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Байгууллагын харилцах данснаас санхүү, бүртгэлтэй холбогдол бүхий албан тушаалтан бэлэн мөнгө авах, мөн удирдлагын шийдвэр, анхан шатны баримтын иж бүрдлийг хангах нотлох баримтгүйгээр кассаас бэлэн мөнгөний зарлага гаргах зөрчил нийтлэг гарч байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 "нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчим", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 "дансны өглөг авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах", Сангийн сайдын 2012 оны 276 дугаар тушаалаар баталсан Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журмын 3 дугаар зүйлийн 3.7 "Мөнгөн кассын няравт дараахь ажиллагааг хориглоно", 3.7.3 "Мөнгөн кассын тооцооны ажилтай шууд холбогдол бүхий ерөнхий болон тооцооны нягтлан бодогч зэрэг хүмүүсийг мөнгөн кассын няравын ажлыг давхар гүйцэтгүүлэх", 3.7.5 "Кассын бэлэн мөнгийг зориулалтын бус үйл ажиллагаанд зарцуулах", 3.9 "Мөнгөн кассаар дамжуулан хийгдэх гүйлгээ бүрт орлого, зарлагын баримтыг бичиж байна ..." гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1-т заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын журмыг мөрдөж ажиллаагүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын дарга Б.Туул, ерөнхий нягтлан бодогч Б.Батжаргал нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
АШИД БАЛАНС АУДИТЫН ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

Г.ГҮНЖИДМАА

Д.ГАНДОЛГОР

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 03 дугаар сарын 15

№ 448/20150054

Улаанбаатар хот

АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд

Нэр бүхий гэрээт ажилтан болон дадлагын оюутнуудад бэлнээр олгосон ажлын хөлснөөс 1,861,570.10 төгрөгийн хувь хүний орлогын албан татвар, ажилчдад бэлнээр олгосон үр дүнгийн урамшуулал, шагналт цалингаас 4,191,660.00 төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэл, хувь хүний орлогын албан татвар, нийт 6,053,230.10 төгрөгийн татвар, шимтгэл суутган тооцож тайлагнаагүй байна.

Энэ нь Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.7 “Суутган төлөгч нь татварын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн төрлийн татвар төлөх үүрэг бүхий этгээдээс албан татварыг ногдуулан суутгана”, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.3 “суутгасан татварыг хуульд заасан хугацаанд харьяа татварын албанд үнэн зөв тайлагнах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2 “аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих, мэргэжлийн үйлчилгээний зөвлөгөө тусалцаа авах”, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.1 “энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасан орлогын дүнд энэ хуулийн 21.1-д заасан хувиар албан татвар ногдуулж, холбогдох төсөвт шилжүүлэх”, Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 “хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1-т заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Хувь хүний орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланг нөхөн тайлагнаж, биелэлтийг 2022 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын дарга Б.Туул, ерөнхий нягтлан бодогч Б.Батжаргал нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
АШИД БАЛАНС АУДИТЫН ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

Г.ГҮНЖИДМАА

Д.ГАНДОЛГОР

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойргуу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-204230

110.10.10.20\Bie...g_Khereg\Alban Shaardlaga\2022\0315 Auditin 2 Gazar-108.Docx

0010801204

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 03 дугаар сарын 15

№ 449/20150054

Улаанбаатар хот

АХГ-2022/32/НА-СТА-ТӨА

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг биелүүлээгүй, хангамжийн материалын үлдэгдлийн нийт дүнг хасах 294,261,489.15 төгрөгөөр илэрхийлж тайланасан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 "нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчим", 18 дугаар зүйлийн 18.1 "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах", 20.2.6 "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах", 20.2.10 "аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх ..." гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1-т заасныг үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Өмнөх аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлж, хангамжийн материалын үлдэгдлийн дүнг хасах дүнгээр илэрхийлсэн зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төрийн ордны мэдээлэл, үйлчилгээний цогцолборын дарга Б.Туул, ерөнхий нягтлан бодогч Б.Батжаргал нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
АШИД БАЛАНС АУДИТЫН ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Г.ГҮНЖИДМАА
Д.ГАНДОЛГОР

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр, Утас 51-204230

\\10.10.20\Bichig_Khereg\Alban_Shaardlaga\2022\0315_Auditin_2_Gazar-107.Docx

0010801202